

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1938 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för H. F. Andersson från viss ersättningskyldighet.

(1:a avd.)

I proposition nr 245 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen medgiva, att H. F. Andersson må befrias från vidare ersättningskyldighet till riksförsäkringsanstalten för vad anstalten jämlikt 1927 års militärsättningsförordning utgivit eller kan komma att utgiva till A. A. Mattsson i anledning av denne den 28 september 1934 genom Anderssons förvällande åsamkad kroppsskada.

Under pågående fälttjänstövning i regementsförband vid Västerbottens regemente den 28 september 1934 blev en av de i övningen deltagande värnpliktiga, Axel Andreas Mattsson, träffad i vänstra ögat av splitter från en exploderande lösskjutningspatron, därvid ögat skadades så svårt, att det sedermera måst bortopereras. De närmare omständigheterna vid olyckstillfället voro följande: Under ett uppehåll i övningen hade en del av manskapet gjort upp en eld, i vars närhet uppehållit sig förutom Mattsson jämväl värnpliktiga Hans Filip Andersson och Erik Bertil Karlsson. Därunder hade först Karlsson och sedan Andersson med omkring en halv minuts mellanrum i elden inkastat var sin lösskjutningspatron. De inkastade patronerna hade efter en stund exploderat med ungefär samma tidsskillnad som förefunnits mellan deras inkastande. Den första explosionen hade skett med en dämpad och den andra med en skarp knall. I omedelbar anslutning till den senare explosionen hade Mattsson träffats av splitter från patronen.

Med anledning av vad sålunda förekommit ställdes Andersson och Karlsson av vederbörande krigsfiskal under åtal vid Västerbottens regementes krigsrätt.

Genom utslag den 21 februari 1935 prövade krigsrätten på grund av vad i målet förekommit rättvist att, såvitt nu är i fråga, döma Andersson att dels jämlikt 14 kap. 17 § allmänna strafflagen för ouppsatligt vållande till kroppsskada till kronan utgiva tjugufem dagsböter med två kronor för varje dagsbot, dels ock jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten för vårdslöshet vid fullgörande av tjänsteplikt undergå disciplinstraff av vaktarrest i sex dagar. Därjämte förpliktade krigsrätten Andersson att till riksförsäkringsanstalten utgiva — förutom rättegångskostnad, 40 kronor — ersättning med

av anstalten fordrat belopp, 134 kronor, vilket belopp av anstalten utgivits till Mattsson i sjukpenning för tiden den 9 oktober—14 december 1934, anstalten obetaget att i särskild rättegång mot Andersson föra talan om utbekommande av ytterligare ersättning, som anstalten kunde visa sig hava utgivit till Mattsson för ifrågavarande skada. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I en till försvarsdepartementet den 15 maj 1937 inkommen skrift har Andersson — under åberopande av att han befunne sig i betryckta ekonomiska omständigheter — anhållit att bliva befriad från den ersättningskyldighet, som åvilade honom på grund av den Mattsson tillfogade skadan.

I utlåtande i ärendet den 28 september 1937 har *arméförvaltningens civila departement* hemställt, att Kungl. Maj:t med hänsyn till i ärendet förebragta ömmande omständigheter måtte i proposition till riksdagen föreslå efterskänkande såväl av kronans fordran hos Andersson på grund av regementskrigsrättens förenämnda utslag som av fordran, som framdeles kunde uppkomma på grund av ifrågavarande skada.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 29 december 1937 med hänsyn till i ärendet föreliggande ömmande omständigheter tillstyrkt bifall till sökandens framställning om befrielse från all ersättningsskyldighet för vad Kungl. Maj:t och kronan genom riksförsäkringsanstalten utöver av Andersson ersatt belopp utgivit och kunde komma att utgiva på grund av den Mattsson åsamkade kroppsskadan.

Av den av riksförsäkringsanstalten åberopade utredningen framgår, att Andersson tillsammans med en broder är ägare till en mindre jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde av 2,200 kronor, att fastigheten är intecknad dels för ett skuldbelopp av 1,000 kronor dels ock för födoråd åt Anderssons föräldrar, av vilka fadern är 64 år och modern 58 år, att utmättningsbar lösegendom icke finnes, att Andersson under de senaste två åren brutit det ena benet två gånger samt att Andersson ännu den 13 september 1937 icke var fullt arbetsför.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande i ärendet den 2 mars 1938 framhållit, att med hänsyn till det vårdslösa sätt, på vilket sökanden förfarit vid det tillfälle, då Mattsson skadades, statskontoret ansåge sig icke kunna förorda ett fullständigt efterskänkande av ersättningsskyldigheten, utan föreslog ämbetsverket, att såsom villkor för befrielse från ersättningsskyldigheten i övrigt föreskrevs, att sökanden skulle till statsverket inbetala ett såsom skäligen ansett belopp av förslagsvis 300 kronor.

Statskontoret vill emellertid erinra, att 1936 års riksdag i ett med det förevarande likartat fall rörande efterskänkande av viss furiren I. H. Persson och värnpliktigen G. G. Magnusson åliggande betalningsskyldighet gentemot kronan, enligt förslag av Kungl. Maj:t, medgivit befrielse från all föreliggande ersättningsskyldighet.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Av utredningen i ärendet framgår, att riksförsäkringsanstalten jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärerättningsförordning hitintills tillerkänt

Mattsson för den honom på grund av Anderssons förvällande övergångna skadan sjukpenning för tiden den 9 oktober 1934—den 16 januari 1935 med tillhoppa 219 kronor 50 öre, ersättning för läkarvård, intyg och resor med 39 kronor samt livränta från och med 17 januari 1935 med 294 kronor för år jämte ett årligt tillägg av 10 kronor, utgörande beräknad årlig kostnad för förnyelse av protes. Genom Västerbottens regementes krigsrätts utslag den 21 februari 1935 har Andersson förpliktats till anstalten utgiva — förutom rättegångskostnad, 40 kronor — ersättning för vad av förenämnda sjukpenning belöpte å tiden från och med den 9 oktober till och med den 14 december 1934 eller 134 kronor. De sålunda av krigsrätten utdömda beloppen hava av Andersson guldits, varemot Andersson icke kunnat förmås fullgöra betalningsskyldighet i anledning av de av riks försäkringsanstalten sedermera gentemot Andersson framställda kraven på ytterligare ersättning för vad anstalten utgivit till Mattsson.

I likhet med arméförvaltningens civila departement och riks försäkringsanstalten finner jag mig med hänsyn till föreliggande ömmande omständigheter böra tillstyrka befrielse för Andersson från ersättningsskyldighet till kronan för vad riks försäkringsanstalten sålunda, utöver av Andersson ersatt belopp, utgivit eller kan komma att utgiva på grund av ifrågavarande, Mattsson tillfogade skada. Vid det förhållandet, att Andersson i anledning av olycksfallet redan ersatt riks försäkringsanstalten tillhoppa 174 kronor, anser jag mig icke böra föreslå ytterligare inbetalning till statsverket såsom villkor för befrielsen.

Utskottet.

Utskottet delar den av statskontoret i ärendet uttalade uppfattningen, att Andersson med hänsyn till det vårdslösa sätt, på vilket han vid ifrågavarande tillfälle förfarit, knappast borde erhålla fullständig befrielse från den honom ålagda ersättningsskyldigheten. Då emellertid av vad i ärendet framgår ringa utsikter torde förefinnas för statsverket att utfå sin fordran hos Andersson, vill utskottet icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att H. F. Andersson må befrias från vidare ersättningsskyldighet till riks försäkringsanstalten för vad anstalten jämlikt 1927 års militärsättningsförordning utgivit eller kan komma att utgiva till A. A. Mattsson i anledning av denne den 28 september 1934 genom Anderssons förvällande åsamkad kroppsskada.

Stockholm den 5 april 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 95.